

**Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Үчәлле авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ**

Үчәлле авылы

№57

«26» июнь 2017 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Үчәлле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы Нигезләмәне раслау хақында

Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы «Үлгәннәрне җирләү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында»гы Указы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 06.10.2003 N131-ФЗ номерлы, 12.01.1996 N 8-ФЗ «Күмү һәм җирләү эше турында»гы Указы, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Үчәлле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

Үчәлле авыл җирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Үчәлле авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы нигезләмәне расларга.
2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге веб-адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет "мәгълүмат-коммуникацион челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча» урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru>.
3. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну торак-коммуналь хужалык, төзекләндерү, экология һәм җир мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Г.М.Төхвәтуллина

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл җирлеге Советының 2017 елның 26 июнендәге 57 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Үчәлле авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турындагы Нигезләмә

"Үчәлле авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә җирләү эшен оештыру турында өлеге нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, "җирләү һәм җирләү эше турында" 12.01.1996 N 8-ФЗ, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 N 131-ФЗ Федераль законнары, башка норматив законнар нигезендә эшләнгән. Күмү һәм җирләү эше өлкәсендәге хокукый актлар, зиратлар, биналар, җирләү билгеләнешендәге корылмалар урнаштыру буенча гигиена таләпләре (СанПин 2.1.2882-11).

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Өлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр һәм терминнар:

Өлеге нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

- җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы - җирле үзидарәнең вәкаләтле органы яисә җирле үзидарә органының җирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтләр бирелгән вәкаләтле вазыйфаи заты;

- җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - түләүсез нигездә җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү максатларында муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан төзелә торган оешма;

- җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - җирләгәндә дәүләт гарантияләрен тәэмин итү максатларында түләүсез нигездә җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт күрсәтүнең минималь исемлеге;

- күмү зонасы - зират территориясенең төп функциональ өлеше, анда күмү башкарыла, шул исәптән көлле урналарны күмү;

- җирләү урыннары - зиратны күмү зонасында бирелә торган җир кишәрлекләре;

- кабер ташлары (кабер ташлары) - күмү урыннарында урнашкан истәлекле корылмалар;

- ялгыз күмүләр - вафат булганнарны (һәлак булганнарны) күмү өчен җәмәгать зиратлары территориясендә бирелә торган, ире, якин туганнары, башка туганнары йә вафат булучының законлы вәкиле, шулай ук шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән вафат булганнарны күмү урыннары;

- туганлык җирләүләре - үлгән ир яисә хатынның якин туганын шул ук җир кишәрлегендә җирләүне гарантияләү өчен җәмәгать зиратлары территориясендә түләүсез нигездә бирелә торган җирләү урыннары;

- гаилә (ыруглык) каберлекләре - өч һәм аннан да күбрәк үлгән якин туганнарны, башка туганнарны күмү өчен җәмәгать зиратларында түләүле нигездә (туганлыкны күмү урынын исәпкә алып) бирелә торган җирләү урыннары;

- гаилә әгъзалары - бергә яшәүче һәм уртак хужалык алып баручы туганлыкка (үзлеккә) бәйле затлар;

- буш күмү өчен ябык зиратлар - күмү зонасында күмү урыннары бирү өчен буш жир кишәрлекләре булмаган зиратлар;
- санитария-яклау зонасы - торак төзелештән, ландшафт-реакцион зонадан, ял зонасыннан һәм башка объектлардан күмү урыннарын аерып торучы зона, чикләренә мәжбүри рәвештә махсус мәгълүмат билгеләре белән;
- жирләү - үлгән туганнарны күмү билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында үлгән кешене күмү.

2 бүлек. ГАРАНТИЯЛӘР НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

2 статья. - жирләү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлегә;

1. Үз өстенә күмү бурычын үз өстенә алган ир яисә хатынны, якин туганнарына, башка туганнарына, үлгән яисә башка затның законлы вәкиленә (алга таба - вафат булганны күмүне гамәлгә ашыру бурычын үз өстенә алган зат) күмү буенча хезмәтләр исемлегенә түбәндәге бушлай нигездә күрсәтү гарантияләне:

1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү (күмү хужасы таныклығын һәм номерын бирү);

2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны (тукыма - х/б, такта, эчке киём комплекты, тукума белән капланган табут) бирү һәм китерү;

хатынының, якин туганнарының, башка туганнарының яисә вафат булучының законлы вәкиленәң гәүдәсен фаш итү;

3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү, ритуаль билгеләнештәге предметларны китерү буенча транспорт хезмәтләре күрсәтү;

4) күмү (кабер казу һәм кул күмү, алга таба көл белән урна бирү белән кремация);

5) күмү китаптарын алып бару.

2. Түләүсез нигездә жирләү буенча хезмәтләр гарантияләнгән исемлеген күрсәтү күмү эшенәң махсуслаштырылган хезмәте, юридик һәм физик затлар тарафыннан башкарыла һәм мөрәжәгать итү характерында була.

Бу максатларда түбәндәге документлар бирелә:

- түләүсез нигездә жирләү хезмәтләренәң гарантияләнгән исемлеген күрсәтү турында ирекле формада гариза;

үлем турында медицина таныклығы.

3. Үлгән кешене күмүне үз өстенә алган зат ЗАГС органнарында мөстәкыйль рәвештә үлем турында таныклык рәсмиләштергән булса, жирләүгә социаль пособие түләү өчен түләү алу өчен вәкаләтле органга пособие түләү буенча түбәндәге документларны тапшыра:

- үлем турында таныклыкның күчәрмәсен, чынлык кушымтасы белән чагыштыру өчен;

үлем турында белешмә.

4. Качество услуг, предоставляемых согласно гарантированному перечню услуг по погребению, за исключением указанных в пункте 1 части 1 настоящей статьи, должно соответствовать требованиям, установленным органом местного самоуправления.

5. Стоимость услуг, предоставляемых согласно гарантированному перечню услуг по погребению, за исключением указанных в пункте 1 части 1 настоящей статьи, определяется органом местного самоуправления по согласованию с Управлением Пенсионного фонда Российской Федерации в Азнакаевском районе и г.Азнакаево, отделением Фонда социального страхования Российской Федерации.

6. Размер стоимости услуг, указанных в п. 5, предоставляемых согласно гарантированному перечню услуг по погребению, подлежит ежегодной индексации в соответствии с Законом Республики Татарстан о бюджете Республики Татарстан на соответствующий финансовый год с учетом уровня инфляции (потребительских цен).

7. Вақытлыча хезмәткә яраксызлык очрагына һәм ана булу белән бәйлә мәжбүри социаль иминиятләүгә тиешле булмаган пенсионерларны күмү өчен хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә бирелә торган хезмәтләрнең, Россия Федерациясә Пенсия фонды, федераль бюджет, Россия Федерациясә Социаль иминиятләштерү фонды бюджеты, Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән вақытлыча хезмәткә яраксызлык очрагына һәм вафат булу кәненә мәжбүри социаль иминиятләү очрагына; вақытлыча эшкә яраксызлык очрагында һәм ата-ана булу белән бәйлә очракта мәжбүри социаль иминиятләштереләргә тиешле булмаган үлгән гражданның, мәшгульлек хезмәте органнары тәкъдимә буенча пенсияне вақытыннан алда рәсмиләштергән пенсионерларның вафат булу кәненә (пенсионер вафат булу вақыты чыкканчы, вафат булу вақыты жикәнчә, пенсия алу хокукы булган очракта); һәлак булу шарты булган гражданның мәжбүри социаль хезмәт кәнендә вафат булу шарты булмаган очракта, вафат булу шарты белән социаль иминләштереләргә тиешле инвалид әгъзаларның вафат булу шарты булган очракта, вафат булу ихтималы булган гаилә әгъзаларын вафат булу шарты вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган пенсионерларның вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган пенсионерларның вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган пенсионерның вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган очракта, вафат булу шарты булган очракта, социаль хезмәт күрсәтеләргә тиешле пенсия алу.

8. Учаллы авыл жирлегә территориясендә урнашкан жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт турында, жирләү өчен кирәкле документларны (адреслар һәм телефоннар белән) рәсмиләштерү урыннарында жирләү өчен түләүсез нигездә күрсәтелә торган жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге турында (хезмәт күрсәтүләрнең һәркайсының бәясен күрсәтеп), түләүсез нигездә хезмәт күрсәтүләрнең гарантиялә исемлеген күрсәтү өчен кирәкле документлар исемлеге турында, шулай ук жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле башкарма орган турында мәгълүмат (адресларын һәм телефоннарын күрсәтеп) сәләмәтлек саклау учреждениеләре һәм ЗАГС органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3 статья. Үлгәннәре күмү гарантияләре, ире, якин туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле, шулай ук шәхәсә ачыкланмаган үлгән кешене күмү гарантияләре

1. Үлгәннәре, хатынының, якин туганнарының, башка туганнарының йә үлгән затның законлы вәкиленең яисә аларны күмүне гамәлгә ашыру мөмкин булмаганда жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге, шулай ук күмүне башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар һәм шәхәсә ачыкланмаган үлгән затлар булмаганда түбәндәгеләре үз эченә ала:

- а) жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- б) тән нурланышы,
- в) табут бирү һәм илтәп жикерү,
- г) үлгән кешенең гәүдәсен зиратка илтү,
- д) күмү: жирләү өчен кабер казу һәм жирләү буенча хезмәтләр күрсәтү,
- е) жирләү ритуаль теркәү билгәсен урнаштыру.

2. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган үлчеләре күмү хезмәтләре түләүсез нигездә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтләр тарафыннан күрсәтелә.

3. Стоимость услуг по погребению безродных, невостребованных и неопознанных умерших устанавливается в соответствии с ч. 7 ст. 2 настоящего Положения.

4. Таныш булмаган үлгән кешеләре күмү хокук саклау органнары ризалыгы белән билгәләнгән вақытта гамәлгә ашырыла.

4 статья. Мәет жирләүгә социаль пособие

1. Мәет үлгән кешене күмүне үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән күләмдә күмүгә социаль пособие түләнә.

2. Мәет жирләүгә яисә бер мәртәбә матди ярдәм күрсәтүгә социаль пособие билгеләү һәм түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә.

3 бүлек. ПОХОРОН ЭШЛӘРЕ

5 статья. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә кулланыла торган мөлкәт

1. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә файдаланыла торган мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү Россия Федерациясе законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Зиратлар урнашкан жир кишәрлекләре жир законнары нигезендә даими (вакыты чикләнмәгән) файдалануга бирелә.

6 статья. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Өчәлле авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты Учаллы авыл жирлегендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы булып тора.

2. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы карамагына түбәндәгеләр керә:

1) авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләргә оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

2) авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын булдыру һәм оештыру турында, зиратны ябу турында, булган жирләү урыннарын күчерү (табигый бәла-казалар куркынычы янаган очракта) турында карар кабул итү;

3) жирләү һәм күмү эше өлкәсендә муниципаль программалар кабул итү һәм гамәлгә ашыру;

4) кануннар һәм әлеге Нигезләмә нигезендә күмү урыннарын урнаштыру өчен жир кишәрлекләргә бирү;

санитария һәм экология таләпләргә бозылганда күмү урынында эшчәнлекне туктатып тору яисә туктату, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү буенча чаралар күрү;

6) жирләү буенча хезмәтләргә күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләргә (тарифларга) бәяләргә раслау;

7) күмү урыннары күләмнәрен билгеләү буенча төхүмәтләр әзерләү;

8) зиратларны карап тоту һәм карап тоту кагыйдәләрен билгеләү;

9) гаилә (ыруглык) күмүләргә реестрын булдыру һәм алып бару, муниципаль зиратларда гаилә (бала табу) каберлеге өчен урын бирү яисә бирүдән баш тарту турында карар кабул итү;

10) жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә житештерелгән барлык төр күмүләргә исәпкә алуны алып бару, шулай ук аларны инвентаризацияләү;

11) гамәлдәге законнарда каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.

3. "Өчилә авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жирләү эше мәсьәләләргә буенча махсуслаштырылган хезмәт төзи, аңа жирләү буенча бурычлар йөкләнә.

7 статья. Жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт

Күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәткә түбәндәгеләр йөкләнә:

1) жирләү хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күрсәтү;

2) вафат булганнарны, хатынына, якын туганнарына, башка туганнарына яисә вафат булганның законлы вәкиленә, шулай ук соралмаган һәм танылмаган вафат булганнарны күмү буенча хезмәтләр күрсәтү.

8 статья. Күмү хезмәтләре

Әлеге Нигезләмә максатларында жирләү хезмәтләренә жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегендә каралган хезмәтләр керә.

9 статья. Моргка үлгәннәрне транспортлау белән бәйлә төп мәсьәләләр

1. Йөкләү-бушату эшләрен дә кертеп, вафат булганнарны моргка күчерү медицина учреждениеләреннән әлеге медицина учреждениеләренең мәгълүмат чаралары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

2. Ире, якын туганнары, башка туганнары булмаган үлгән йә вафат булган, шулай ук суд-медицина экспертизасын (тикшеренүен) житештерү һәм патологик-анатомик яру (медицина учреждениеләрендә вафат булганнан тыш) өчен үлгән йә вафат булган башка туганнары, шулай ук әлеге төр хезмәт күрсәтүләр өчен муниципаль контракт (киләшү) төзегән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар ачыкланган яисә вафат булган мәет булган жирләрдән моргка күчерү, шул исәптән төяү-бушату эшләрен дә кертеп, әлеге төр хезмәт күрсәтүләргә Россия Федерациясе законнары нигезендә асыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Әлеге статьяның 1 һәм 2 өлешләрендә каралмаган очракларда вафат булганнарны транспортировкалау үлгән кешене (яисә башка кызыксынучы затларны) күмүне үз өстенә алган зат акчалары исәбеннән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4 бүлек. ПОГРЕБЕНИЯ урыны

10 статья. Зират

1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык зиратларны исәпкә ала, жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең ул билгеләгән тәртиптә вәкаләтле органы алып бара.

2. Ирекле жирләү өчен ябылган зиратларда санитар-эпидемиологик кагыйдәләрне һәм нормаларны (алга таба - санитария кагыйдәләре) үтәп, бары тик жирле үзидарә органының ирекле жирләү өчен зиратны ябу турындагы хокукый акты үз көченә кәргәнче бирелгән туганлык, гаилә (бала табу), мактаулы күмү жирләре территориясендә генә жирләнә.

3. Зиратлар территориясендә аларның максатчан билгеләнеше белән туры килми торган берәр эшкуарлык эшчәнлегә тыела.

11 статья. Зиратларны карап тоту һәм карап тоту кагыйдәләре

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зиратларны карап тоту һәм карау кагыйдәләре жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы

тарафыннан билгеләнә.

2. Зират территориясендә юл хәрәкәте иминлеге турында Россия Федерациясе законнарын үтәп, транспорт чаралары өчен бушлай машина кую урыны каралырга тиеш.

3. Жирләү урыннарын чөчөкләр, материаллар белән сату итү шушы максатлар өчен бирелгән урыннарда гына үз компетенциясе чикләрендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнгән урыннарда гына гамәлгә ашырыла.

5 бүлек. ТӨЗЕЛЭШЛЕ ЖИР

12 статья. Жирләү урыннары һәм аларның төрләре

1. Әлеге Нигезләмә максатларында күмү урыны түбәндәге төрләргә бүленә: ялгыз, тугандаш, гаилә (ыруглы), мактаулы төрләргә.

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә житештерелгән барлык күмүләрне исәпкә ала, шулай ук аларны инвентарьлаштыруны кимендә өч елга бер мәртәбә үткәрә.

2. Ижтимагый зиратлар территориясендә хәрби күмүләр (хәрби участоклар) өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) һәм үлгән бер динне күмү каралырга мөмкин.

3. Жәмәгать зиратлары территориясендә халыкның радиация куркынычсызлыгы өлкәсендәге Россия Федерациясе кануннарын һәм санитария кагыйдәләрен үтәп, югары радиоактив фон булган үлгәннәрне күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) бирелергә мөмкин.

4. Зиратлар территориясендә житештерелгән жирләүләрне инвентаризацияләүне үткәрү тәртибе, Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләре үтәлеп, жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

5. Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә бирелгән күмү урыннары мәжбүри рәвештә тартып алына алмый, шул исәптән күрсәтелгән урыннарда урнаштырылмаган (ташландык) каберләр булса да.

6. Жирләү урыннары зиратны планлаштыру нигезендә бирелә. Кайбер участоклар арасындагы ераклык 0,5 м, рәтләр арасында 0,75 м булырга тиеш.

7. Санитар-яклау зонасы чикләрендә һәм юл кырыйларында зиратны планлаштыруны бозып күмү рөхсәт ителми.

13 статья. Ялгыз күмүләр

1. Ялгыз күмү урыннары жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт мөрәжәгать иткән көнне, ялгыз күмү урыны бирү турында гариза белән түләүсез нигездә бирелә. Гаризага үлем турында таныклыкның күчermәсе (дөрөслек кушымтасы белән) кушымта итеп бирелә. Ялгыз күмү урыннары шәхесе ачыкланмаган үлгән кешеләрне күмү өчен бирелгән очракта, гаризага өстәмә рәвештә эчке эшләр органнарының әлеге вафат булганнарны күмүгә ризалыгын раслый торган документ күчermәсе дә өстәлә (чынбарлыгын теркәп, төргәк өчен беркетелә).

2. Ялгыз күмү күләме 5 кв.м дан арта алмый (2,5 м x 2,0 м).

Бер дәрәжәдә жирләү бер урында - 1.

3. Ялгыз күмү өчен урыннар бирелгәндә, әлеге статьяның 4 өлешендә билгеләнгән очрактан тыш, жирләү өлкәсендә һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан ялгыз күмү турында таныклык бирелми.

4. Якын туганнар, башка туганнар барлыкка килгән очракта, аларның язма мөрәжәгәте һәм туганлык мөнәсәбәтләрен раслый торган документлар бирү нигезендә,

жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, санитария кагыйдәләрен үтәгән килеш, туганын әлеге кабергә күмү турында таныклык бирелә.

14 статья. Төп күмү

1. Туганнары күмү урыннары жирле үзидарәнең жирләү өлкәсендә вәкаләтле органы тарафыннан, вафат булган, махсуслаштырылган хезмәтне жирләү бурычын үз өстенә алган затның, туганлык жирләү эше яисә башка хужалык итүче субъектны күмү турында гариза белән жирләү бурычын үз өстенә алган затның мөрәжәгәте көнендә түләүсез нигездә бирелә. Гаризага үлем турында таныклыкның күчermәсе (төргәк өчен чын нөсхә кушымтасы белән), урнаны көп белән күмгәндә, өстәмә рәвештә гаризага кремация турында белешмә күчermәсе өстәлә (чынын чагыштыру өчен кушымта белән).

2. Тугыз жирләү күләме 10 кв.м (2,5 м x 4 м) артып китә алмый.

Күмү бер дәрәжәдә бер урында - 2.

3. Мәет жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан туганлык жирләү урыны бирелгәндә, туганлык жирләү турында таныклык бирелә.

15 статья. Гаилә (ыруглык) күмүләр

1. Гаилә (ыруглык) күмүләрен төзү урыннары чын жирләргә дә, булачак күмүләргә дә бирелә.

2. Зират территориясендә гаилә (ыруглык) күмү зонасы майданы зиратны күмү зонасының гомуми майданының 1/3 өлешеннән артмаска тиеш.

3. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы жирле үзидарә органы карамагындагы зиратлар территориясендә гаилә (бала табу) каберлеге өчен урын бирү яисә бирүдән баш тарту турында карар кабул итә, гаилә (бала табу) күмүләре реестрын төзи һәм алып бара.

4. Гаилә (бала табу) жирләү өчен урын бирү турындагы мәсьәләне хәл итү өчен жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына түбәндәге документлар тапшырыла:

1) гаилә (ыруглык) күмүне төзү өчен урын бирү турында гариза;

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкый торган паспорт яисә башка документ күчermәсен, аны төшереп калдыру өчен нигез кушымта белән;

3) ике һәм аннан да якин туганның (башка туганнарның) булуын раслаучы документларның исемлек өчен нигез салучылар кушымтасы белән күчermәләре.

Әлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документлар бирү таләбе рөхсәт ителми.

Барлык тапшырылган документлар да мөрәжәгать итүчегә шушы статьяда күрсәтелгән документларны тапшырган көнне аларны кабул итү датасы турында тамга белән тапшырыла торган опись буенча кабул ителә.

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы бирелгән документларны исәпкә алуны һәм саклауны тәэмин итә.

5. Гаилә (бала табу) күмү урыны киләчәктә жирләү өчен урын бирелсә, гаилә (бала табу) күмү өчен урын бирү яисә аны тәкъдим итүдән баш тарту турындагы карар гариза барлык кирәкле документлар белән алынган көннән алып ундүрт календарь көннән артмаган срокта кабул ителә.

Өгәр жирләү хәзерге вакытта гамәлгә ашырылырга тиеш булса, гаилә (бала табу) күмү өчен урын бирү яисә аны бирүдән баш тарту турында карар мөрәжәгать итүче тарафыннан жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына жирләү һәм күмү эше (күмү көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча) үлем турында медицина таныклығы яисә ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык, шулай ук әлеге

статьяның 4өлешендә күрсәтелгән документларны бирү көнендә кабул ителә.

7. Гаилә (бала табу) күмү урыны күләме 12 кв.метрдан арта алмый (туганлык жирләнүе өчен бушлай урынны исәпкә алып).

8. Гаилә (бала табу) күмү турындагы таныклыкта түбәндәгеләр күрсәтелә: гаилә (бала табу) каберлеге өчен урын бирелгән зиратның исеме; гаилә (бала табу) каберлеге күләме, зиратта урнашу урыны (квартал, сектор, участок номеры); гаилә (бала табу) күмү теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, шулай ук законнар нигезендә башка белешмәләр.

Гаилә (бала табу) жирләү өчен бирелгән урын турындагы мәгълүмат жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан Гаилә (бала табу) күмүләр реестрына ул бирелгән көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

16 статья. Мактаулы күмүләр

1. Жәмәгать зиратлары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Азнакай муниципаль районы, Өчиле авыл жирлеге алдындагы казанышлары булган вафат булган гражданныр истәлеген мәңгеләштерү максатларында жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле жирле үзидарә органы карары нигезендә мактаулы күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

2. Мактаулы күмү урыннары - күмелгән урыннар(кагыйдә буларак, зиратның төп аллеясы буенда урнашкан, уңайлы якин килүләре һәм яхшы күзәтүләре булган зиратны күмү һәм күмү эшләре өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан кызыксынучы затларның яисә оешмаларның үтенечнамәсе буенча түләүсез нигездә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Азнакай муниципаль районы, Өчиле авыл жирлеге тарафыннан үлгән кешенең, вафат булган иренең яисә хатынының, туганнарының яисә вафат булган башка туганнарының яисә законлы вәкиленең үтенече буенча түләүсез нигездә бирелә.

3. Мактаулы күмүләр өчен урын күләме - 6 кв.м майданлы участок.

4. Күмү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан мактаулы жирләү урыны бирелгәндә мактаулы күмү турында таныклык бирелә.

17 статья. Жирләү

1. Туганнары, гаилә (ыруглык), мактаулы күмү урынында түбәндәге документлар бирелә:

1) жирләү турында гариза;

2) тиешле күмү турында таныклык;

3) гариза бирүченең шәхесен таныклаучы паспортын яисә башка документны, чынын беркетеп, чагыштыру өчен;

4) жирләү урыны теркәлгән затның нотариаль таныкланган ризалыгы (мөрәжәгать итүче әлеге урында күмү урыны теркәлгән зат булмаган очракта);

5) үтерү турында таныклыкның күчermәсен, аны төшереп калдыру өчен нигез була.

Мөрәжәгать итүченең күрсәтелгән документларның күчermәләре булмаган очракта, аларны әзерләү жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле жирле үзидарә органы хезмәткәрләре тарафыннан үз компетенциясе нигезендә тәэмин ителә.

Әлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документларны тапшыруны таләп итү рәхсәт ителми.

18 статья. Жирләүләре теркәү (яңадан теркәү)

1. Жирле үзидарә органы карамагындагы зират территориясендә житештерелгән

Һәр күмү җирле үзидарәнең җирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә. Күмүне теркәү турындагы язма күмү турындагы таныклыкка кертелә.

Күмү урыннарын теркәү кенәгәсендә күмүләрне теркәү һәм күмү турында таныктыклар бирү өчен түләү алынмый.

2. Күмү урыннарын һәм күмү турында таныктыкларны теркәү кенәгәләре күмү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан раслана.

Күләмнәрне теркәү китапларын алып бару тәртибе җирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

Авыл җирлегендә күмүләрне теркәү китапларын саклауны муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тикшереп тора
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Учаллы авыл җирлеге"

3. Җирлөләрне теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау эшләренә карый.

Күрсәтелгән китаплар җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан муниципаль архивка җирләү өлкәсендә, җирләү эше өлкәсендә билгеләнгән тәртиптә даими саклауга тапшырыла.

4. Башка затларга күмүне яңадан теркәү гариза бирү характерында була һәм, яңадан теркәлү сәбәпләрен күрсәтеп, гариза нигезендә күмү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Гаилә (ыруглык) күмүгә карата яңадан теркәлү якин туганнарда һәм башка туганнарда башкарыла, ә андыйлар булмаганда - башка затларга.

5. Җирлөләрне яңадан теркәгәндә җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан күмүләрне теркәү китабына һәм күмү турында таныклыкка тиешле үзгәрешләр кертелә.

Җирлөләрне теркәү китабына үзгәрешләр кертү өчен түләү алу һәм күмү турында таныктыкта башкарылмый.

6. Гаилә (бала табу) күмүләрен яңадан теркәү турындагы мәгълүмат җирле үзидарәнең җирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан Гаилә (бала табу) күмүләр реестрына яңадан теркәлү узган көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

19 статья. Үлем корылмалары (кабер ташлары) аларны теркәү

1. Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы кабер өстендәге корылмаларның (кабер ташларының) биеклегенә буенча чикләүләр билгеләргә хокуклы.

Үлем корылмалары (кабер ташлары) югарырак булмаган биеклек белән билгеләнә:

- һәйкәлләр - 2 метрдан артык түгел;

- Койма - 1,2 метрдан югары түгел.

2. Һәр кабер нигезендәге корылманы (кабер ташын) теркәүне һәм алмаштыруны күмү һәм күмү эше өлкәсендә җирле үзидарәнең вәкаләтле органы гамәлгә ашыра, бу хакта кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгәсендә һәм күмү турында таныктыкта тиешле язма эшләнә.

Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгәсендә урнаштыру һәм алмаштыру өчен түләү алу һәм тиешле язуну күмү турындагы таныктыкка кертү башкарылмый.

3. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) урнаштыру һәм алмаштыру исеменә күмү урыны теркәлгән зат яисә аның вәкиле тарафыннан шәхесне таныктыкчы паспорт яисә башка документ, күмү турында таныктык, шулай ук кабер өстендәге корылманы (кабер ташларын) эзерләү (сатып алу) турында документ күрсәтелгәндә башкарыла.

4. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органында даими сакланырга тиеш.

5. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китабы үрнәге, аны алып бару һәм даими саклау өчен әзерләү тәртибе авыл жирлегенең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

20 статья. Зиратларны карап тотуга санитар һәм экологик таләпләр

1. Зиратларда эшчәнлек санитария һәм экология таләпләре һәм жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, ул авыл жирлегенең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирдә жирләү урыннарының санитар-эпидемиологик күзәтчелеге һәм экологик контроле Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәет жирләү урынын тотуга санитария һәм экология таләпләре бозылганда, авыл жирлегенең вәкаләтле органы күмү урынында эшчәнлекне туктатып торырга яисә туктатырга, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү һәм кеше сәламәтлегенә, шулай ук жирләүнең яңа урынын булдыру буенча чаралар күрергә тиеш.

4. Жирләгәндә кулланыла торган предметлар һәм матдәләр (табутлар, урналар, венюклар, бальзамый торган матдәләр) санитар-эпидемиологик таләпләргә һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге таләпләргә туры килергә тиеш.

6 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

21 статья. Нигезләмәне үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Әлеге Нигезләмәне бозуга юл куйган затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар.